

ELS ULLS DE LA HISTÒRIA

UNA MIRADA
IMMERSIVA
SOBRE EL
PATRIMONI
CATALÀ

ESPAI MOJA

Catalunya: Patrimoni viu

Endinsa't
en un viatge
en el temps
pel patrimoni
cultural
de Catalunya

Agafa la brúixola i prepara't per a una aventura fascinant!
Vine i crea el teu itinerari per descobrir el patrimoni cultural de Catalunya.

Obert de dilluns a dissabte de 10 h a 20 h
i diumenge i festius d'11 h a 15 h

Espai Moja.
Carrer de la Portaferrissa, 1, Barcelona

Reserva la teva
visita gratuïta aquí:
patrimoni.gencat.cat/espaimoja

Generalitat
de Catalunya

El Govern de
Tot hom

MIRAR AMB UNS ALTRES ULLS

Sònia Hernández Almodóvar, consellera de Cultura.

Els espais patrimonials, pel seu valor artístic i històric, ens permeten viatjar en el temps i reconèixer-nos individualment i col·lectivament. Són punts de trobada, de diàleg, de creació i de reflexió entre persones i entre cultures. I tal com ja ho eren en els seus orígens, continuen sent referents per a propostes que ens interpel·len i ens ajuden a comprendre el nostre present.

És amb aquesta visió transformadora del patrimoni que us presentem *Els ulls de la història. Una mirada immersiva sobre el patrimoni cultural català*. Una proposta que posa la tecnologia al servei del coneixement i ens brinda la possibilitat d'emocionar-nos (re)vivint la història.

Els ulls de la història renova els relats dels nostres monuments i equipaments culturals, hi incorpora criteris de gènere i de classe i ens els

explica a través d'històries quotidianes que ens permeten anar d'allò particular a allò general. Una iniciativa que (re)construeix la història a partir d'uns protagonistes que ens parlen amb una veu amplificada gràcies a una tecnologia que es posa al servei de la història i que explora les virtuts del metavers per recrear espais i vides.

El Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya que tinc l'honor d'encapçalar té el ferm compromís de treballar per una cultura més forta, més dinàmica i, sobretot, més accessible i participada pel conjunt de la ciutadania del país. *Els ulls de la història* és fruit i exemple d'aquesta voluntat i ens enorgulleix el resultat d'un rigorós treball de nombrosos equips multidisciplinaris que ofereix a tothom la possibilitat de (re)viure la història i entendre-la com mai ho havíem pogut fer.

SUMARI

6 / L'APOSTA PER UNA NOVA MUSEOGRAFIA

Els ulls de la història és un projecte immersiu que pots descobrir en alguns monuments de Catalunya. Et convida a conèixer el nostre patrimoni des d'una perspectiva més humana, emocional i inclusiva.

11 / UNA EXPERIÈNCIA DIDÀCTICA IMMERSIVA

Aquesta iniciativa també trenca barreres i apropa el patrimoni històric i cultural als estudiants de secundària a través de la realitat virtual.

13 / ESPAI MOJA, PORTA D'ENTRADA AL PATRIMONI CATALÀ

L'experiència immersiva *Catalunya, Patrimoni viu* permet descobrir la diversitat del patrimoni cultural català i viatjar en el temps a la planta baixa del Palau Moja, al centre de Barcelona.

16 / COM ES REINTERPRETA CADA MONUMENT

Als monuments on s'ha implementat el projecte, gaudiràs del resultat d'un exhaustiu procés de recerca i creació que aplica les tecnologies immersives més punteres.

MONUMENTS PER VISITAR:

18 / ROCA DELS MOROS DEL COGUL

Un viatge mil·lenari amb ulls de dones

22 / CARTOIXA D'ESCALADEI

Del silenci monacal al poder feudal

26 / CENTRE DEL ROMÀNIC DE LA VALL DE BOÍ

Entre la memòria i la immersió

I AVIAT...

32 / CASTELL DE MIRAVET

Pedra i memòria

34 / CONJUNT DE SANT PERE DE RODES

Als confins del romànic

MONUMENTS PER VISITAR

Fins ara, les noves museografies s'han implementat al conjunt rupestre de la Roca dels Moros del Cogul (Garrigues), la cartoixa d'Escaladei (Priorat) i el Centre del Romànic de la Vall de Boí (Alta Ribagorça). El projecte continua endavant i d'aquí a uns mesos s'hi incorporaran el castell de Miravet (Ribera d'Ebre) i el conjunt monumental de Sant Pere de Rodes (Alt Empordà).

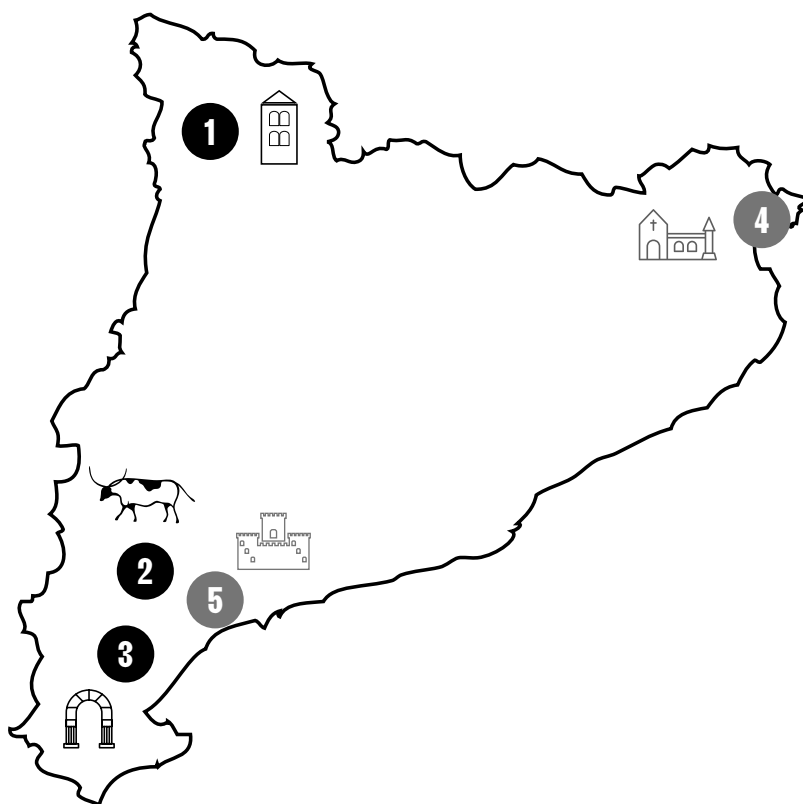
1 / Centre del Romànic de la Vall de Boí (Alta Ribagorça)

2 / Conjunt rupestre de la Roca dels Moros del Cogul (Garrigues)

3 / Cartoixa d'Escaladei (Priorat)

4 / Conjunt monumental de Sant Pere de Rodes (Alt Empordà)
*en preparació

5 / Castell de Miravet (Ribera d'Ebre)
*en preparació

L'APOSTA PER UNA NOVA MUSEOGRAFIA

T'imagines una visita a un monument que et fes sentir part de la seva història? Que et connectés amb el passat a través de les petites històries oblidades? Que et fes qüestionar molts dels relats que havies donat per certs? Aquest és l'esperit d'*Els ulls de la història*, un projecte que et convida a mirar el patrimoni amb uns altres ulls, des d'una perspectiva més humana, emocional i inclusiva.

Amb l'objectiu de transformar la relació entre la ciutadania i el patrimoni cultural, el projecte *Els ulls de la història* proposa una reformulació integral del relat patrimonial a través d'una nova museografia interpretativa. Es tracta d'una aposta decidida per relats apassionants, molt més contemporanis i estretament connectats a la realitat actual.

Impulsat pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, aquest programa revisa, reinterpreta i renova la museografia de sis espais patrimonials del país. Ho fa incorporant-hi recursos tecnològics immersius i una ferma voluntat de socialitzar el patrimoni i construir imaginaris col·lectius, assegurant-hi una accessibilitat universal.

El projecte converteix els monuments en escenaris vius, carregats de memòria i de possibilitats narratives. A través de microrelats situats en temps i llocs concrets, la visita es transforma així en una experiència personal i emocional. Aquest enfocament, que parteix de l'àmbit local i quotidià, et connecta amb qüestions universals, ajudant a reforçar el sentit de pertinença i a fomentar la cohesió social.

L'experiència vivencial és l'eix del projecte. El resultat et permet viure i formar part de cada experiència. Per fer-ho possible, s'han desplegat actuacions que milloren l'accessibilitat i la comprensió dels monuments:

es combinen recursos analògics, com la nova senyalització interpretativa, amb tecnologies innovadores, com la realitat virtual, les recreacions 3D o les guies multimèdia. Les intervencions museogràfiques busquen integrar-se amb respecte a l'arquitectura i les restes arqueològiques existents.

La guia multimèdia és una de les eines clau. T'acompanyarà durant tota la visita, oferint informació sobre cada espai i incorporant "interferències". Són, en realitat, veus i diàlegs ficticis de personatges reals o basats en documentació històrica. Aquest recurs permet viatjar al passat i descobrir les tensions socials, religioses o polítiques de cada moment històric. A més, la guia inclou recreacions en 3D que ajuden a visualitzar com eren els espais abans de les seves transformacions.

Un altre dels punts forts del projecte és l'experiència de realitat virtual, que et transporta a l'època de màxima esplendor de cada monument. Aquesta tecnologia afegeix espectacularitat i permet transportar-te de ple en moments pretèrits, en què pots viure les emocions a flor de pell i entendre'ls en primera persona.

A més d'oferir una experiència més propera i accessible, aquesta museografia també obre la porta a reflexionar. Qüestiona els relats únics, trenca mites i obre espais per a narratives múltiples. El patrimoni deixa de ser un relat tancat per convertir-se en una experiència col·lectiva, en què la diversitat de veus i perspectives enriqueix la comprensió del passat i t'ajuda a pensar el present.

Amb tot plegat, *Els ulls de la història* crea una nova manera de socialitzar el patrimoni assegurant-ne l'accessibilitat universal i posicionant-lo com a eina clau per a la transmissió de valors i la construcció d'una societat més inclusiva i participativa. El projecte obre, així, una nova etapa en la manera d'aproximar —i de sentir— la nostra història.

Noves intervencions com la de l'Espai Moja (a dalt) incorporen tecnologies innovadores, com la realitat virtual i les recreacions multimèdia.

PETITES HISTÒRIES PER EXPLICAR EL MÓN

Sovint ens han ensenyat a entendre la història com una línia de temps farcida de noms il·lustres, batalles i edificis monumentals. Però què passa amb les històries petites, amb els objectes quotidians, amb els gestos invisibles? El projecte *Els ulls de la història* convida a mirar amb més detall, més a prop, i a descobrir com la “microhistòria” pot ser una eina poderosa per entendre l'univers humà.

La proposta és clara: que els visitants se situïn en un temps i en un lloc concrets a través de microrelats que parlen de persones de carn i ossos, amb noms propis, dubtes i emocions. A través d'una narrativa basada en històries en primera persona, *Els ulls de la història* dona veu a grups minoritzats, gairebé sempre oblidats als llibres. Això inclou la pagesia, les classes populars, els infants, soldats anònims...

Aquestes històries parlen d'emocions, de treball, de vida domèstica, d'esperança i de lluita. És una manera de dignificar la quotidianitat i reconèixer la pluralitat de memòries. A la Vall de Boí, per exemple, la renovació museogràfica ha integrat aquesta mirada, oferint relats que parteixen de la vida al poble, del treball col·lectiu per construir les esglésies romàniques i de les creences que les sostenien. Allò que abans semblava només art, ara també és testimoni social, familiar i espiritual.

Aquesta aposta per la microhistòria també revalorava els considerats objectes menors com a transmissors d'història universal. Recorda que no cal una espasa real per explicar un període; una gerra de ceràmica amb marques d'ús pot explicar més sobre com es menjava, qui servia, qui netejava o qui manava.

NOUS EIXOS TEMÀTICS:

- **Mirada de gènere.** Una de les grans apostes del projecte. Durant segles, les dones han estat invisibilitzades en la història oficial. Avui, recuperar el seu paper i els seus relats no és només un acte de justícia, sinó una necessitat per entendre realment la societat del passat i la del present.

Els ulls de la història reivindica la incorporació de la perspectiva feminista com a eina imprescindible per estudiar i difondre el patrimoni. Això implica no només incloure dones en els relats, sinó analitzar com les relacions de gènere han estructurat els espais, les institucions i la cultura material. Les dones es converteixen, ara, en agents actives del relat. Es mostra la seva feina, el seu saber, la seva capacitat de resistència i organització. Així, aquesta nova mirada ens permet redescobrir una història més completa del nostre passat.

Per exemple, aquest enfocament es fa especialment visible al Cogul, on la lectura feminista i social de les pintures rupestres revela una comunitat amb una societat estructurada al voltant de les dones.

• **El monument en el context físic i social de l'època.** *Els ulls de la història* connecta els monuments amb l'entorn natural, l'economia i l'organització social de l'època en què van ser creats. Això implica explicar no només què es va construir, sinó per què, per a qui i amb quines condicions. I es fixa en com s'han transformat i han influït en el seu territori al llarg dels segles. D'aquesta manera, es trenca la mirada monumentalista per donar pas a una comprensió més àmplia, contextual i humana del patrimoni.

N'és un exemple clar la cartoixa d'Escaladei, on la nova experiència de la visita permet comprendre millor les arrels del poder feudal, la vida monàstica, les tensions socials i les transformacions del paisatge.

• **El patrimoni com a espai per pensar.** Aquesta nova manera d'explicar el passat també t'incòmoda. Et fa preguntar quines veritats has donat per bones, quines històries s'han imposat i quines s'han esborrat deliberadament. *Els ulls de la història* proposa convertir el patrimoni en un espai de debat crític i de pensament viu, i com a visitant no solament reps informació sinó que ets interpel·lat i convidat a fer-te preguntes.

• **Els monuments com a espais pedagògics.** No només et parlen del passat, sinó que conviden a repensar el present: qui té dret a la memòria?, qui explica la història?, quins relats han quedat fora dels museus?, quins silencis hem acceptat?

Els ulls de la història demana una actitud activa: escoltar, sentir, preguntar, dubtar. I potser així, amb els ulls oberts i l'òrbita atenta, descobriràs que darrere d'un detall aparentment insignificant s'amaga una història que et transforma.

• **Jugar també és aprendre.** Finalment, els elements interactius completen l'aposta per una museografia més viva i dinàmica. Aquests recursos afavoreixen l'aprenentatge actiu i no discriminatori. Al Cogul, per exemple, et permeten incorporar les teves pròpies pintures al conjunt prehistòric. I a la Vall de Boí, conviden a replantejar la identitat del Crist en majestat. Tot això permet que els visitants, especialment els més joves, connectin amb el patrimoni d'una manera més profunda.

TECNOLOGIA I EMOCIÓ:

Aquest viatge en l'espai i el temps permet endinsar-te en la quotidianitat del passat i el present a través de l'emoció. A cada monument, les instal·lacions digitals, les guies multimèdia, els suports interactius i de realitat virtual aporten espectacularitat a la visita, n'amplien la comprensió i n'activen l'emoció.

Amb totes aquestes tecnologies, *Els ulls de la història*, a més de modernitzar la museografia, la transforma en una experiència més rellevant i significativa.

UNA EXPERIÈNCIA DIDÀCTICA IMMERSIVA

El patrimoni històric i cultural pot semblar, a ulls d'un adolescent, una cosa llunyana, difícil d'entendre o poc rellevant. Però, i si a més de llegir-lo en un llibre, el poguessin viure des de dins? Aquesta és la proposta de l'experiència didàctica d'*Els ulls de la història*, un eix del projecte pensat específicament per als centres educatius de secundària.

Entre les sessions de treball a l'aula i la realitat virtual, el patrimoni arriba als alumnes i els ajuda a trencar els estereotips.

Aquesta proposta educativa es tracta d'un recurs gratuït destinat a l'alumnat de 1r i 2n cicle de secundària, que té per objectiu portar el patrimoni a l'aula d'una manera activa, immersiva i plenament connectada amb el nou currículum escolar.

S'integra dins un itinerari educatiu ben estructurat i adaptat a la realitat dels centres. El cor de la proposta són les situacions d'aprenentatge, dissenyades per professionals de la pedagogia i de la socialització del patrimoni. Les situacions d'aprenentatge comporten un aprenentatge flexible perquè cada centre les pugui adaptar millor a la seva dinàmica: així, les diverses fases inclouen sessions de treball a l'aula i l'experiència de realitat virtual.

SALA DE REALITAT VIRTUAL MÒBIL

Durant una setmana, una sala de realitat virtual mòbil s'instal·la al centre educatiu que ha sol·licitat l'experiència didàctica, amb un equip de mediadors especialitzats que acompanyen l'alumnat. Per grups, i equipats amb les ulleres de realitat virtual, els estudiants inicien el recorregut, en què experimenten i viuen en primera persona com era la vida d'altres èpoques, visiten aquests espais històrics i connecten emocionalment amb els personatges de cada una de les històries proposades.

Tot el grup participa en la mateixa experiència, que esdevé així una experiència col·lectiva de treball a l'aula. Gràcies també als materials de suport, aquesta vivència complementa i enriqueix el treball del docent.

TRENCAR ESTEREOTIPS

Amb aquesta proposta, l'alumnat passa a ser intèrpret actiu del patrimoni. L'experiència de realitat virtual li permet trencar l'estereotip que el patrimoni és avorrit o elitista, i descobrir que rere cada pedra hi ha una història que pot ser rellevant per a la seva pròpia vida.

A més, el projecte treballa de manera transversal valors com la inclusió i el pensament crític, ajudant a formar ciutadans més conscients, més empàtics i més arrelats al seu entorn.

Cada monument és una porta oberta a una època i un territori. També és una oportunitat per parlar de temes actuals: els rols de gènere, la convivència, la justícia social o la construcció d'identitats col·lectives.

LES EXPERIÈNCIES A DISPOSICIÓ DELS CENTRES EDUCATIUS SÓN:

- **Roca dels Moros del Cogul (Garrigues):** una nova lectura de l'art rupestre des d'una perspectiva de gènere.
- **Cartoixa d'Escaladei (Priorat):** una aproximació crítica al poder monàstic i feudal en plena època barroca.
- **Esglésies romàniques de la Vall de Boí (Alta Ribagorça):** una immersió en el romànic com a projecte col·lectiu i espiritual.
- **Castell de Miravet (Ribera d'Ebre):** permet conèixer la coexistència de cultures en època medieval.

* Aviat s'oferirà també la situació d'aprenentatge del monestir de Sant Pere de Rodes (Alt Empordà).

ESPAI MOJA, PORTA D'ENTRADA AL PATRIMONI CATALÀ

Situat al cor de la Rambla de Barcelona, l'Espai Moja és molt més que un centre d'interpretació: és una porta oberta a la diversitat del patrimoni cultural català i una aposta decidida per acostar-lo tant al públic local com a l'internacional. Aquest espai et convida a fer un viatge en el temps en què història i innovació dialoguen per oferir una visita que no et pots perdre!

Amb el títol *Catalunya: Patrimoni viu*, l'experiència situada a la planta baixa del Palau Moja (carrer de la Portaferrissa, 1. Barcelona) convida a redescobrir la història i la identitat del país a través de tecnologies immersives com la realitat virtual, els hologrames i els jocs interactius. Si vols anar-hi, has de reservar una entrada gratuïta al web: <https://patrimoni.gencat.cat/ca/espaimoja>.

L'Espai Moja t'acosta els elements tangibles del patrimoni, com l'art, l'arquitectura o la gastronomia, i t'apropa a les memòries, les veus i les històries que ens defineixen com a col·lectiu. És un espai pensat per emocionar, per comprendre i per viure el patrimoni com una experiència propera i significativa.

Aquí, descobriràs que cada detall cobra vida: des de personatges anònims fins a grans figures històriques, des de festes populars fins a paisatges i monuments emblemàtics. Tot s'entrellaça en un mosaic que proposa un viatge en el temps i una porta oberta a la diversitat del patrimoni cultural català. La difusió del patrimoni esdevé també un exercici de proximitat i d'inclusió: una manera de fer-lo accessible i rellevant per a les generacions actuals, i alhora de reforçar els vincles entre passat, present i futur. Amb l'experiència, la història s'explica i sobretot es viu. Ens recorda que el patrimoni és cosa de tothom, i que només si el compartim, es gaudeix i realment es viu.

Un gran portal del temps
marca l'inici d'un recorregut en
què la tecnologia ens convida
a descobrir i emocionar-nos
amb el patrimoni català.

Foto: Jordi Play

El mirall dels mil reflexos, on un vídeo de 280° dona vida a un espai audiovisual que t'envolta.

Foto: Jordi Play

Amb el títol *Catalunya: Patrimoni viu*, la proposta de l'Espai Moja convida a redescobrir la nostra identitat i història a través de tecnologies immersives com la realitat virtual, els hologrames i els jocs interactius.

L'espai s'ha dotat de realitat virtual, recursos interactius i sistemes de personalització de continguts per oferir una visita més inspiradora i adaptada a cada visitant. Així, els dispositius immersius et permetran descobrir monuments, paisatges, objectes i relats a través d'una narrativa sensorial i contextualitzada. Cada visita pot ser

diferent, perquè cada persona tria, explora i construeix el seu propi recorregut a través del temps i de la memòria.

L'Espai Moja et proposa gaudir d'un patrimoni més viu i proper. Des de trepitjar físicament el territori per descobrir la riquesa patrimonial de Catalunya, a conèixer millor la dieta mediterrània i els seus plats tradicionals, endinsar-te en les celebracions populars i descobrir els secrets de la llengua catalana.

QUÈ HI TROBARÉ?

Per començar, iniciaràs un viatge en el temps i rebràs una brúixola en format de polsera que permet registrar les zones de l'exposició visitades i guardar espais patrimonials i receptes interessants, que després pots rebre al teu correu electrònic.

Un gran portal del temps marca l'inici del recorregut. Aquí és on configures l'idioma de la visita i esculls quin serà el teu avatar, d'entre vuit figures del bes-

tiari català. I travessant el túnel del temps, accedeixes a l'exposició rodejat d'ambientació lumínica i sonora. Algunes experiències són:

- **Càpsules del temps.** Una sala de realitat virtual multiusuari en la qual t'endinsaràs en els records i vivències de quatre personatges que van habitar a la imperial Tàrraco, a la Seu Vella de Lleida, a la colònia Vidal de Puig-Reig... i fins i tot en els salons de la marquesa del Palau Moja quan aquest es va inaugurar.
- **Paisatges plens d'història.** Un mapa interactiu de gran format que permet explorar els escenaris patrimonials de Catalunya. Quan trepitges punts concrets del territori, s'obre una càpsula audiovisual amb informació dels monuments i jaciments de l'àrea seleccionada que es projecta davant teu.
- **El mirall dels mil reflexos.** Un vídeo de 280° dona vida a un espai audiovisual immersiu que combina projeccions embolcallants. Reflecteix la vida, la memòria i les transformacions del patrimoni.
- **Empremtes a través del temps.** Una línia cronològica explora la història de Catalunya i els elements patrimonials més representatius de cada època.
- **L'eco de les veus.** Sentiràs petites històries sobre 25 personatges històrics.
- **Emocions dins la festa.** Una semicúpula immersiva et farà viure tradicions reconegudes per la UNESCO com els castells o les falles dels Pirineus. També, cercaviles de gegants, capgrossos i bestiar, o ballar una sardana.

Espai Moja Catalunya, Patrimoni viu.

Palau Moja. Carrer de la Portaferrissa, 1. 08002 Barcelona.

Horaris: de dilluns a dissabtes, de 10 h a 20 h. Diumenges i festius, d'11 h a 15 h.

Gratuïta. Cal reservar prèviament a: <http://patrimoni.gencat.cat/ca/espaimoja>

El mòdul 'Tothom a taula' sobre cuina catalana (a baix a l'esquerra). La realitat virtual guia les càpsules del temps.

Fotos: Jordi Play

COM ES REINTERPRETA CADA MONUMENT

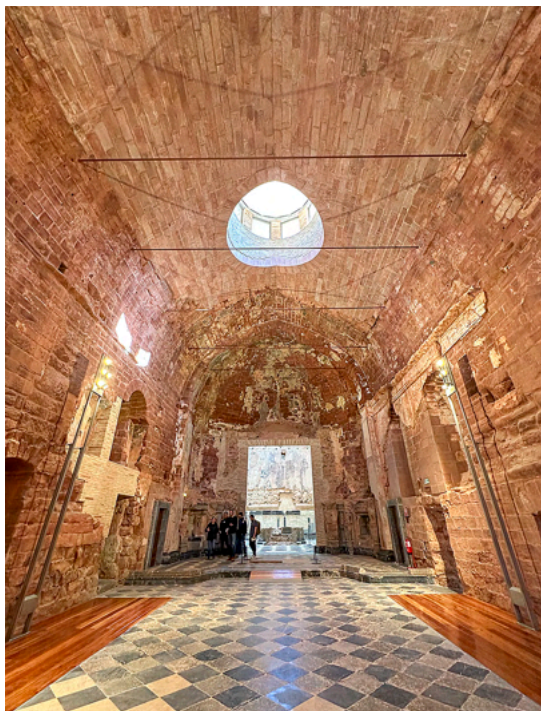
Amb *Els ulls de la història*, cada monument esdevé una oportunitat per reinterpretar el llegat històric. La intervenció és el resultat d'un procés de recerca i creació multidisciplinari, que uneix la història, l'antropologia, la pedagogia, l'art i les noves tecnologies immersives.

Tot comença amb una lectura crítica del patrimoni. Un equip d'experts en història i patrimoni analitza el lloc, identifica els grans temes i selecciona els relats que cal destacar. En aquest procés, es dona especial importància a les històries quotidianes i als col·lectius oblidats. Són les seves veus —sovint absents en les narracions oficials— les que esdevenen el nucli emocional i narratiu del nou projecte.

Després, arriba el treball de camp. L'equip visita el monument, escolta, fa entrevistes, recull documentació, imatges, llegendes i testimonis. Amb l'ajuda d'arqueòlegs, historiadors locals i membres de la comunitat, es construeix un relat arrelat al territori, que permet entendre el lloc com a espai físic, simbòlic i social. I amb tota aquesta informació, es dissenya una narrativa més emocional.

A dalt, l'església d'Escaladei avui. A baix, recreació virtual del seu aspecte al segle XVII, segons els experts.

NOVA TECNOLOGIA PER VIATJAR AL PASSAT

- **Realitat virtual.** És una experiència multiusuari amb ulleres, d'uns 20 minuts de durada, que, un cop dins, viuràs de forma individual i al teu ritme. Permet viure en primera persona moments clau del monument que visites. Al llarg d'aquest recorregut trobaràs persones, indrets i objectes que t'ajudaran a entendre millor el passat.

- **Guia multimèdia.** Cada monument té la seva pròpia guia per a públic adult i familiar. Els seus continguts s'organitzen de manera narrativa i incorporen històries de vida, diàlegs de ficció basats en personatges reals, recreacions en 360°, i altres recursos visuals que permeten viure la història des de dins. Estan traduïdes a set idiomes i adaptades a la llengua de signes en català, fet que assegura l'accessibilitat universal i l'arribada a públics molt diversos.

- **Espais en 360°.** Les recreacions digitals dels espais en 360° són una altra eina fonamental de la guia multimèdia. Amb aquestes reproduccions en 360°, pots reconstruir el que el temps ha desfet. I reviure com era aquest espai fidelment, en el passat.

EL COGUL, VIATGE MIL·LENARI AMB ULLS DE DONES

A la comarca de les Garrigues, enmig d'un paisatge de conreus d'oliveres arbequines i ametllers, hi ha un dels jaciments més importants de l'art rupestre mediterrani: la Roca dels Moros del Cogul. Aquesta balma conserva un conjunt de prop de 300 manifestacions, entre pintures humanes, animals i gravats. Les més antigues daten de fa 10.000 anys. Ens hi acompanyes?

Amb el projecte *Els ulls de la història*, aquest espai s'interpreta des d'una perspectiva innovadora de la prehistòria, que qüestiona els estereotips de gènere tradicionals, mostrant el paper significatiu de les dones en aquestes societats. El nou Centre d'Interpretació de l'Art Rupestre pren una mirada crítica i feminista que capgira els relats construïts des d'un punt de vista androcèntric que durant dècades han dominat la lectura d'aquest conjunt excepcional.

Al Centre d'Interpretació, una recreació volumètrica de la balma permet veure i entendre millor cada figura, alhora que permet tocar les formes dibuixades i, per tant, fer-les accessibles a tothom. Al llarg del recorregut, la guia multimèdia t'acompanya i t'ajuda a contextualitzar i a interpretar l'entorn i el monument, i l'experiència de realitat virtual fa possible viatjar 9.000 anys enrere per sentir com batejava la vida a la vora del riu.

PAISATGE AMB MEMÒRIA

Abans d'arribar a la balma, la guia multimèdia et convida a contemplar l'entorn, un mosaic típic del clima mediterrani continental sec. El riu de Set, la vegetació de màquies, rouredes i alzinars i la terra d'oli d'arbequina parlen d'una relació estreta amb la natura, que ja tenien les comunitats que van ocupar aquestes terres des del paleolític.

**Detall de les pintures
rupestres de la Roca dels
Moros del Cogul, a la vall del
riu de Set. Representen
un dels referents
més destacats de l'art
rupestre mediterrani.**

Fotos: Jordi Play

Amb l'experiència de realitat virtual pots fer un viatge en el temps 9.000 anys enrere, en el moment de creació de les pintures.

Aquest territori ha estat habitat de manera ininterrompuda durant mil·lennis, i això es fa evident en la quantitat de restes arqueològiques localitzades en un radi pròxim. Les bones condicions climàtiques, l'accés a l'aigua i la diversitat d'aliments van fer d'aquest espai un punt de trobada per a comunitats caçadores recol·lectores, i posteriorment agrícoles, que hi van deixar empremta en forma d'art rupestre.

UNA BALMA PLENA DE RELATS

Davant la balma, pots descobrir un fris sorprenent: 55 figures pintades i més de 260 gravats que es despleguen damunt la pedra com un mosaic d'intencions rituals, socials i simbòliques. El grup de dones que ocupa el centre de la composició crida poderosament l'atenció: figures femenines amb faldilles llargues, pentinades i ornades amb collarets o bosses. Són figures grans, visibles, poderoses.

Entre el grup de dones hi ha també un petit home amb un gran penis, un motiu que durant anys va justificar la teoria que estàvem davant la representació d'una dansa fàl·lica. Però les investigacions més recents desmunten aquesta lectura reduccionista, en què l'home està al centre de tot, i obren la porta a altres interpretacions molt més riques i diverses.

El que abans es llegia com una escena de fertilitat masculina, avui s'interpreta com una representació de dones amb paper actiu i central, potser celebrant una trobada per tractar els afers de la comunitat, potser reunides en un gest de sororitat, potser com a símbol d'un cicle vital i col·lectiu.

Aquesta nova mirada fa evident una idea poderosa: potser les autores d'aquestes pintures també van ser dones. Per què no? La temàtica, el protagonisme femení i la simbologia apunten clarament a una autoria col·lectiva i plural. Trencar els estereotips de gènere en la lectura del passat és també una manera de transformar el nostre present.

El conjunt no és uniforme ni planificat. Al llarg dels segles s'hi van afegir pintures i gravats, adaptant-se als buits disponibles i superposant significats. Això es fa evident amb les inscripcions ibèriques (de fa 2.500 anys) i una

DESCOBREIX L'ENTORN

inscripció romana en llatí: “Secundi va acomplir el seu vot”. Aquestes intervencions posteriors mostren que la Roca dels Moros va mantenir el seu caràcter simbòlic al llarg del temps.

La balma es revela, així, com un espai de pas, de reunió, de transmissió cultural. Un lloc per connectar amb la natura i construir grup. Un lloc visitat, reinterpretat i ressignificat durant mil·lennis.

Potser mai no se sabrà exactament què expressaven aquelles figures. Però la seva força continua viva. Et parlen de la necessitat humana de representar el món, de preservar coneixements col·lectius i de mantenir viva la memòria. Et parlen també d'identitats diverses, de cosmovisions femenines, de la importància de la cura i la comunitat.

L'EXPERIÈNCIA DE REALITAT VIRTUAL: 9.000 ANYS ENRERE

La visita virtual a la Roca dels Moros s'inicia, com totes les experiències d'*Els ulls de la història*, en un espai oníric i familiar: unes golfes polsegoses plenes d'objectes del passat. Aquest escenari introductori —una mena de memòria col·lectiva feta lloc— et convida a reconnectar amb el passat i esdevé el punt de partida d'un viatge fascinant fins a un paisatge nocturn a les Garrigues, ara fa 9.000 anys, en el moment de creació de les pintures.

A través dels ulls de figures com el geògraf Juli Soler o la veu íntima d'una dona prehistòrica que pinta a la roca, l'experiència reivindica el paper actiu de les dones en la història. Les escenes esdevenen un diàleg entre el temps, un vincle entre la memòria i el present, on pots sentir, tocar i veure com s'animen les figures pintades a la balma, com si el passat prengué vida davant teu.

El Cogul és un punt de partida ideal per practicar senderisme o rutes amb bicicleta, com l'itinerari que ressegueix el riu de Set, del Cogul al Vilosell. Les Garrigues són també terra d'oli, per això no pots marxar-ne sense visitar el Centre de Cultura de l'Oli de Catalunya, a la Granadella, i tastar el famós oli d'arbecuina en alguna cooperativa local.

Molt a prop del Cogul, ja al Segrià, es troba també el Centre d'Interpretació de la Pedra Seca, a Torrebeses, on podràs conèixer de ben a prop aquesta antiga tècnica constructiva típica del món rural.

Turisme Garrigues. www.turismegarrigues.com

Centre d'Interpretació d'Art Rupestre de la Roca dels Moros.

Carretera del Cogul a l'Albagés, km 1. 25152 El Cogul (Garrigues).

De dimarts a diumenge, de 10 a 14.30 h.

<https://patrimoni.gencat.cat/ca/monuments/monuments/el-cogul>

Foto: Pepo Segura

Els ulls de la història
convida petits i grans a
reinterpretar el significat
de les pintures rupestres.

CARTOIXA D'ESCALADEI: DEL SILENCI MONACAL AL PODER FEUDAL

A l'ombra de la serra de Montsant, envoltada per una natura imponent i un silenci gairebé sobrenatural, t'espera la cartoixa d'Escaladei, que s'erigeix en un dels grans tresors del patrimoni català. Fundada al segle XII sota l'impuls del rei Alfons el Cast, aquesta va ser la primera cartoixa de la península Ibèrica.

La intervenció d'*Els ulls de la història* al monument fa compatible la conservació del patrimoni amb una nova interpretació històrica i una museografia respectuosa amb les restes actuals. El projecte introdueix una mirada inclusiva i crítica sobre el monument. A Escaladei, aquesta mirada permet entendre el monestir com un espai de clausura i espiritualitat, però també com el centre d'un sistema de poder feudal que va dominar el territori del Priorat durant segles.

Els cartoixans no vivien aïllats del món, sinó que el governaven. Des del monestir es dirigien terres, pobles i persones, en una estructura fortament jerarquitzada que repartia privilegis i servituds. El prior administrava tant la vida espiritual dels monjos com les riqueses acumulades i les possessions que s'estenien més enllà de la vall. Serfs, germans donats i treballadors i treballadors externs sostenien aquest poder des de la base.

Aquest enfocament planteja preguntes fonamentals: qui explica la història?, qui hi té veu?, com es pot fer del patrimoni una eina de diàleg i inclusió?

**A la dreta, vista
aèria de la cartoixa
d'Escaladei, la joia del
Priorat del segle XII.**

La nova museografia ofereix recursos de realitat augmentada, 3D i audiovisuals per submergir-te en la vida a la cartoixa d'Escaladei segles enrere.

VIATGE PER LA VIDA QUOTIDIANA

La guia multimèdia, a través de converses de ficció, revela increïbles escenes del passat: una mare que acomiada el seu fill cartoixà per sempre, una reina que traspasa els límits prohibits per a les dones, un germà que esgota el seu cos per complir les obligacions quotidianes... Les històries dramatitzades trenquen el relat formal i t'apropen a la vida quotidiana dins del monestir.

La visita convida a percebre els espais com a testimonis de vida. El refetor, els claustres, les cel·les, la sala capitular..., cada racó parla.

Escaladei era un important centre espiritual amb un pol econòmic i social de primer ordre. Els espais visitables mostren la profunda jerarquització interna: pares, germans llecs, germans donats i serfs conviuen en un sistema estratificat, tots sota el comandament del prior.

La vida dins la cartoixa estava marcada per la disciplina, el silenci i la pregària. Però també pel treball quotidià i les normes estrictes que definien cada gest. Aquestes jerarquies afectaven el funcionament intern del monestir i la seva relació amb el territori i les comunitats del Priorat.

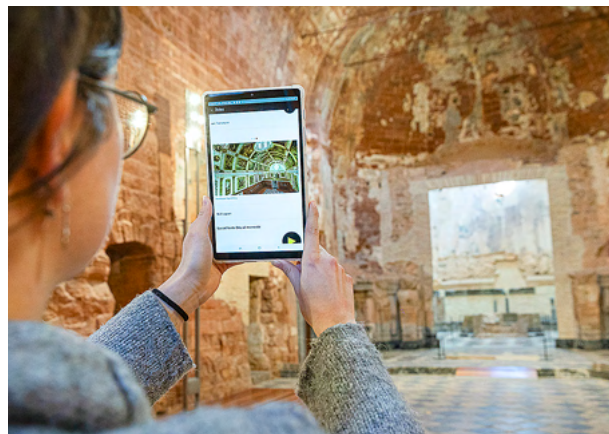
L'EXPERIÈNCIA DE REALITAT VIRTUAL: RERE LA PISTA DE JOAQUIM JUNCOSA

L'experiència de realitat virtual a la cartoixa d'Escaladei s'inicia, de nou, a unes golfes que et transporten al passat a través d'uns objectes que semblen tresors oblidats. Des d'allà, el viatge et porta al cor del Priorat del segle XVII. A partir d'aquí, l'experiència et guia per la vida de fra Joaquim Juncosa, germà llec i pintor, per mostrar-te les tensions socials i espirituals dins la cartoixa i la seva poderosa influència al territori. Gràcies a una narrativa immersiva, l'escena recrea els conflictes de l'època —la Guerra

A la sala del capítol (a baix) s'ha instal·lat un triptic immersiu que evoca la quotidianitat dels monjos cartoixans.

**La nova guia multimèdia
t'ensenya com eren els
espais de la cartoixa en el
passat amb recreacions.**

dels Segadors, la pesta negra— i et fa partícip d'una història de rebel·lia, talent i transformació.

INSTAL·LACIÓ 'EL SILENCI ETERN'

La instal·lació audiovisual *El silenci etern* està ubicada a la sala del capítol dels pares on hi havia hagut l'altar. En aquesta sala és on, originàriament, es reunien els monjos per deliberar sobre els fets de la comunitat, i on avui hi ha aquest retaule de nova creació. És un tríptic immersiu, amb un caràcter altament poètic, que evoca la quotidianitat dels monjos cartoixans, en què el silenci i els sons de la natura esdevenen veritables protagonistes de la vida espiritual.

Instal·lacions com *El silenci etern*, a la cartoixa d'Escaladei, són una prova clara d'aquesta voluntat de remoure. Més enllà d'il·lustrar una època, l'audiovisual genera un espai d'introspecció poètica on pots escoltar-te a tu mateix en relació amb allò que veus i sents.

UNA CEL·LA RECONSTRUÏDA (I TORTUGUES)

A la visita també pots endinsar-te en una cel·la reconstruïda. Aquesta, de manera real, mostra com vivien els pares cartoixans: espais sorprenentment amplis amb jardí, hort i mirador.

El recorregut culmina al mirador, on natura i espiritualitat conflueixen. Allà, pots descobrir l'increïble secret de la longevitat cartoixana: les tortugues. Aquests animals, ni carn ni peix segons la doctrina, s'usaven per fer sopa nutritiva per als monjos malalts.

Amb aquesta darrera descoberta, abandones la cartoixa amb la sensació d'haver viscut un viatge històric i vital. I com tot bon viatge, l'experiència et convida a continuar pensant, sentint i preguntant-te sobre el que vam ser, el que som i el que volem ser.

DESCOBREIX L'ENTORN

Des de la mateixa cartoixa d'Escaladei, es pot seguir el camí que feien els cartoixans fins a la Pietat, una antiga casa de repòs per als prelats catalans. La pujada val molt la pena, ofereix una panoràmica espectacular de la cartoixa i dels cingles més imponents de la serra de Montsant. A més, aquest massís és ideal per fer rutes a peu i descobrir ermites solitàries i miradors amb encant.

Aprofitant que ets al cor del Priorat, és gairebé obligatori degustar els excel·lents vins de la DO Montsant i DOQ Priorat als cellers de la comarca. També pots allargar l'estada visitant Siurana, un petit poble llegendari penjat sobre cingleres.

Turisme Priorat. www.turismepriorat.org

Cartoixa d'Escaladei.

Camí de la Cartoixa, s/n. 43379 La Morera de Montsant.

De dimarts a dissabte, de l'1 d'octubre al 30 d'abril, de 10 a 17.30 h, i de l'1 de maig al 30 de setembre, de 10 a 19 h; diumenges i festius, de 10 a 15 h.

<https://patrimoni.gencat.cat/ca/monuments/monuments/cartoixa-d-escaladei>

LA VALL DE BOÍ: ENTRE LA MEMÒRIA I LA IMMERSIÓ

La Vall de Boí, enclavada entre muntanyes imponents i paisatges modelats pel temps, acull un dels tresors patrimonials més singulars d'Europa: un conjunt d'esglésies romàniques reconegut Patrimoni Mundial per la UNESCO. Aquests temples són miralls del passat, testimonis d'una espiritualitat que encara ressona, i escenaris on la història local es troba amb la universal. Vols descobrir tots els secrets que amaguen?

Santa Eulàlia d'Erill la
Vall, una de les esglésies
romàniques que forma
part del conjunt reconegut
Patrimoni Mundial per la
UNESCO des de l'any 2000.

Foto: gettyimages

Foto: Jordi Play

Els elements interactius permeten fer una visita més entretinguda i adaptada a tota mena de públics.

La nova museografia del Centre del Romànic de la Vall de Boí ofereix una nova experiència immersiva i sensorial que connecta la història i l'espiritualitat d'aquests tresors romànics situats al cor dels Pirineus.

Cada església té una guia pròpia que en facilita la descoberta a partir d'una narrativa emocional i rigorosa. La museografia del Centre del Romànic de la Vall de Boí ha estat completament renovada per oferir al visitant una experiència de comprensió i emocions. El relat patrimonial es desplega a partir d'un relat coral, inclusiu i sensorial, que aprofundeix en les històries de les esglésies i el seu context històric, social i simbòlic.

Una de les novetats és la incorporació de nou maquetes que reproduïxen amb precisió cadascuna de les esglésies: Sant Climent i Santa Maria de Taüll, Sant Joan de Boí, Santa Eulàlia d'Erill la Vall, Sant Feliu de Barruera, la Nativitat de Durro, Santa Maria de Cardet, l'Assumpció de Còll i l'ermita de Sant Quirc de Durro.

També hi destaca un recurs interactiu innovador que convida a reinterpretar la figura del Crist en majestat. Aquesta activitat et permet reflexionar sobre els imaginis col·lectius i les representacions simbòliques que han perviscut fins avui.

Una vitrina dedicada a l'*strappo* ensenya el complex procés que es va emprar per arrencar les pintures murals de les esglésies i traslladar-les a museus. Aquesta explicació té un gran valor didàctic, que t'ajudarà a entendre la importància de la conservació i la protecció del patrimoni pictòric.

Finalment, un tòtem interactiu et permet visualitzar en 3 D les esglésies amb un recorregut exte-

rior i interior, facilitant la comprensió de les seves característiques constructives.

EXPERIÈNCIA IMMERSIVA

La visita es completa amb una sala de realitat virtual que et transporta fins a una màgica nit de falles a la Vall. Allà, a través de la mirada d'una jove estudiant d'arquitectura, pots descobrir les esglésies amb un viatge en el temps al moment en què es van construir.

L'experiència connecta escenes històriques documentades amb emocions actuals: la trobada entre el baró d'Erill i el bisbe de Roda o la visita a l'interior de Sant Joan de Boí.

Amb la nova museografia de la Vall de Boí, cadascuna de les nou esglésies té la seva pròpia guia multimèdia. Aquestes guies, traduïdes a set idiomes, t'acompanyen abans, durant i després de la visita. Hi trobaràs recreacions en 3D de diferents béns artístics de la Vall, així com imatges en 360° de les esglésies i diàlegs de ficció. Una manera única de connectar amb el patrimoni de la Vall!

DESCOBREIX L'ENTORN

Després de visitar les esglésies romàniques de la Vall de Boí, et recomanem passejar pels carrers empedrats de Barruera, Boí o Durro i tastar l'autèntica cuina de muntanya en algun dels seus acollidors establiments.

La Vall de Boí és també una de les portes d'entrada al Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, un autèntic paradís de muntanyes, boscos i formacions glacials. Des de Boí es pot pujar al planell d'Aigüestortes, on hi ha un itinerari circular de passejar-les de fusta ideal per fer en família. Els més aventurers poden allargar la ruta fins a l'estany Llong, a 2.000 metres d'altitud.

Vall de Boí. www.vallboi.cat

Centre del Romànic de la Vall de Boí.

C/ del Batalló, 5. 25528 Erill la Vall.

De 10 a 14 h i de 16 a 19 h.

www.centreromanic.com

Mapatge sobre l'absis de Sant Climent de Taüll. Una altra activitat permet canviar la imatge del Crist en majestat al teu gust.

Foto: Eloi Maduell

CASTELL DE MIRAVET: PEDRA I MEMÒRIA

Damunt d'un turó que domina l'Ebre, s'alça el castell de Miravet. Aquesta imponent fortalesa, que just s'està museïtzant, et parla de mil anys de conquesta, convivència, poder i resistència. La visita al castell és un viatge per una terra de frontera, on van confluïr dues societats aparentment antagòniques però íntimament relacionades: la cultura andalusina i la cultura feudal cristiana representada, aquí, per l'orde religiós i guerrer del Temple.

La clau de Miravet és la seva situació privilegiada. Amb una vista de gairebé 360°, el turó sobre el qual s'assenta el castell permet controlar un llarg tram de l'Ebre, les vies de comunicació i els conreus de regadiu que encara avui configuren el paisatge. Aquest domini visual —i simbòlic— explica per què aquest indret ha estat habitat des de temps prehistòrics. Ibers, romans, musulmans i cristians hi han deixat empremta, cadascun adaptant l'espai a les seves necessitats i visions del món.

Abans de l'arribada de l'orde del Temple, l'indret ja havia estat un hisn, una fortalesa andalusina. Durant segles, la societat musulmana va gestionar el territori des d'aquí, desenvolupant un sistema agrícola basat en el regadiu i mantenint una cultura pròpia que després seria absorbida, però no del tot esborrada, pel nou poder feudal.

ARQUITECTURA SOBRE L'EBRE

El castell de Miravet impressiona des del primer moment. Erigit dalt d'un penya-segat que s'alça 100 metres sobre l'Ebre, la seva arquitectura dialoga amb l'orografia del lloc, adaptant-se als desnivells i aprofitant cada racó per a la defensa. L'accés actual et condueix a través de diferents nivells que permeten entendre l'evolució constructiva del conjunt: des del recinte sobirà —el cor fortificat del castell— fins a les terrasses que ofereixen vistes espectaculars del riu i els camps que s'estenen als seus peus.

**Amb una vista de gairebé 360°,
el turó sobre el qual s'assenta
el castell permet controlar un
llarg tram de l'Ebre.**

L'edifici conserva elements característics de l'arquitectura militar templera, com les parets de carreus, les torres angulars, els espais d'ús comunitari com el refectori o la cuina i fins i tot l'església romànica del segle XII. A més, dins aquest conjunt també hi pots trobar vestigis anteriors, com les bases de muralles andalusines, i estructures posteriors, fruit d'adequacions militars en èpoques modernes.

LA NOVA MUSEOGRAFIA QUE ARRIBA: MIRAVET AMB ULLS DE NEN

Aviat *Els ulls de la història* s'instal·larà al castell de Miravet, amb una nova guia multimèdia, la sala de realitat virtual, intervencions multimèdia i diversos interactius.

La nova experiència de realitat virtual al castell de Miravet oferirà un autèntic viatge immersiu a través del temps, guiat per la veu del Saïd, un nen pagès d'origen andalusí.

A través dels seus ulls, descobriràs la coexistència de cultures al Miravet medieval, el xoc entre la societat musulmana i l'orde del Temple i els efectes del domini cristià sobre la vida quotidiana. L'experiència recrea el paisatge humà i físic del passat i proposa una reflexió crítica sobre la memòria i el llegat d'un lloc tan simbòlic com el castell de Miravet.

Castell de Miravet.

Camí del Castell, s/n. 43747 Miravet (Ribera d'Ebre)

De l'1 d'octubre al 30 d'abril: de 10 a 17.30 h.

De l'1 de maig al 30 de setembre: de 10 a 19 h.

Diumenges i festius: de 10 a 15 h tot l'any.

<http://patrimoni.gencat.cat/ca/monuments/monuments/castell-de-miravet>

CONJUNT DE SANT PERE DE RODES: ALS CONFINIS DEL ROMÀNIC

Hi ha llocs que impressionen per la seva arquitectura, altres per la seva història i molts per la seva ubicació. Sant Pere de Rodes reuneix totes aquestes qualitats. A 500 metres d'altura i dominant l'horitzó del cap de Creus, aquest conjunt monumental, que aviat formarà part d'*Els ulls de la història*, és una finestra a l'edat mitjana catalana, una síntesi del món feudal i una de les obres mestres del romànic al nostre país.

El conjunt monumental de Sant Pere de Rodes és molt més que el monestir. És també el castell de Sant Salvador i el nucli abandonat de Santa Creu de Rodes. Tots tres elements permeten entendre de manera gairebé física la divisió de la societat medieval: els qui preguen (els monjos), els qui lluiten (els militars del castell) i els qui treballen (la pagesia del poble).

Aquest conjunt reflecteix la jerarquia i l'organització d'una societat en què el poder eclesiàstic, militar i productiu coexistien en un equilibri de dependències. El monestir era el centre religiós i polític, però també un gran senyor feudal que exercia el control sobre terres, camins i persones. Des de la seva posició dominant, Sant Pere de Rodes exercia un poder efectiu sobre tot l'entorn, recaptant impostos, impartint justícia i dirigint la vida espiritual.

ARQUITECTURA IMPONENT

Construït entre els segles X i XII, Sant Pere de Rodes és un dels cims del romànic català. L'església, amb unes naus altes, columnes corínties i una nau central de gran altura coberta amb volta de canó, sorprèn pel seu caràcter monumental. A diferència de la majoria d'esglésies romàniques rurals, petites i austeres, aquí et sorprèn un conjunt de proporcions gairebé catedralícies. El seu disseny i l'execució arquitectònica et parlen d'un monestir que volia mostrar poder, influència i riquesa.

La seva ubicació és igual d'impactant: encaixat a la muntanya però obert al mar. Aquesta situació estratègica responia tant a una voluntat espiritual de solitud i elevació com a raons pràctiques i simbòliques. El monestir controlava una àmplia xarxa de camins i posseïa terres extensíssimes, des del litoral fins a l'interior. La vista, espectacular, també feia del lloc un punt de referència per als pelegrins i viatgers que recorrien l'Empordà medieval.

MONESTIR AMB UNA NOVA ÀNIMA

Actualment s'està preparant l'arribada d'*Els ulls de la història* a Sant Pere de Rodes, amb una guia multimèdia, una sala de realitat virtual i una intervenció immersiva que segur que et sorprendrà.

Més enllà de la vida monàstica, descobriràs que Sant Pere de Rodes era molt més que un autèntica senyoria feudal. Aquest viatge et farà saber com eren el poder i la fe als confins del romànic, en una època i un món ple d'incerteses.

Conjunt monumental de Sant Pere de Rodes.

Camí del Monestir, s/n. 17489 El Port de la Selva (Alt Empordà).

De l'1 d'octubre al 30 d'abril: de 10 a 17.30 h. De l'1 de maig al 30 de setembre: de 10 a 19 h. Diumenges i festius: de 10 a 15 h tot l'any.

<http://patrimoni.gencat.cat/ca/monuments/monuments/conjunt-monumental-de-sant-pere-de-rodes>

La dimensió política del monestir es manifesta tant en la seva arquitectura (torres, muralles...) com en la documentació històrica.

ELS ULLS DE LA HISTÒRIA

**UNA MIRADA
IMMERSIVA SOBRE EL
PATRIMONI CATALÀ**

**CARTOIXA
D'ESCALADEI**

**CONJUNT ROMANIC
DE LA VALL DE BOI**

Més informació a:
patrimoni.gencat.cat/ullsdelahistoria

**Generalitat
de Catalunya**

El Govern de
Tot-hon!!!

VIDEOS

ELS ULLS DE LA HISTÒRIA

Generalitat
de Catalunya

tothom El Govern de

